

TURİZM ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMLARININ AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ: ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ¹

Sinan GÖKDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Turizm Fakültesi, Seyahat İşletmeciliği ve
Turizm Rehberliği Bölümü
ORCID:0000-0002-9360-086X
sinangokdemir@comu.edu.tr

Sezer KÖSELER

Doktora Öğrencisi,

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
ORCID: 0000-0002-0270-5122
sezerkoseler@stu.comu.edu.tr

THE EFFECT OF TOURISM STUDENT' SOCIAL MEDIA USAGE ON THEIR ACADEMIC SUCCESS: THE CASE OF ÇANAKKALE ONSEKİZ MART UNIVERSITY

ÖZET

Covid-19 pandemisi öncesinde hayatımızdaki önemi yadsınamaz konumda olan sosyal medya, özellikle pandemi dönemi boyunca toplumun eğitim gibi önemli bir ihtiyacını giderebilecek potansiyeli nedeniyle bu amaçla da yoğun şekilde kullanılmıştır. Bunun yanı sıra gerçek anlamda sosyal hayatın sınırlı bir süre için erişilemez olduğu durumda, sosyal medya insanların sosyalleşme ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri az sayıdaki alanlardan biri olarak göze çarpmış, atlatılmaya çalışılan bu zor dönemlerde toplumların mental sağlığını koruma açısından büyük rol oynamıştır. Buradan hareketle, sosyal medya kavramı üzerine daha fazla inceleme, daha derinlemesine araştırma yapma gerekliliği ortaya çıkmıştır. Çalışmanın temel amacı sosyal medya bağımlılığının turizm fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde bir etkisi olup olmadığının belirlenmesidir. Araştırma evrenini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi'ne kayıtlı lisans öğrencileri oluşturmaktadır, örneklem ise 437 turizm fakültesi öğrencisinden oluşmaktadır. Anket formunda Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Ölçeği'nin (Social Media DisorderScale) dokuz soruluk versiyonu kullanılmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin en fazla kullandıkları platformların Whatsapp ve Instagram, en az kullandıkları platformun ise Twitter olduğu görülmüştür. Bu veri ışığında öğrencilerin kolayca haberleşebildikleri ve görsel paylaşımı kolay yapabildikleri sosyal medya mecralarını daha yoğun kullandıkları yorumu yapılabilir. Araştırma sonuçlarına göre sosyal medya mecralarını bilinçli bir şekilde kullanan öğrencilerin akademik anlamda daha başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Sosyal Medya, Turizm Eğitimi, Akademik Başarı.*

ABSTRACT

Social media, which has an undeniable importance in our lives before the Covid-19 pandemic, was used extensively for this purpose, especially during the pandemic period, due to its potential to meet an important need of the society such as education. In addition, when social life was inaccessible for a limited time, social media stood out as one of the few areas where people could meet their socialization needs, and played a major role in protecting the mental health of societies in these difficult times that were tried to be overcome. From this point of view, the necessity of more investigation and in-depth research on the concept of social media has emerged. The main purpose of the study is to determine whether social media addiction has an effect on the academic achievement of tourism faculty students. The universe of research consists of undergraduate students enrolled in Çanakkale Onsekiz Mart University Tourism Faculty. The sample consists of 437 tourism faculty students. Nine question version of the Social Media Disorder Scale was used in the questionnaire form. As a result, it was seen that the platforms mostly used by students were Whatsapp and Instagram, and the least used platform was Twitter. In the light of this data, it can be interpreted that students use social media channels more intensively, which they can communicate easily and share images easily. According to the results of the research, it was determined that students who consciously use social media channels are more successful academically.

Keywords: *Social Media, Tourism Education, Academic Success.*

¹ Bu çalışma Covid-19 Sürecinde Eğitimde Yeni Normlar Uluslararası E-Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

İnternet alanında görülen hızlı gelişim yaşamımızda belirli farklılıklara yol açmıştır. Bu farklılıkların oluşmasında portatif ve kullanışlı teknolojik aletler, internet aracılığıyla erişilebilen sanal ortamların sağladığı imkanlar oldukça etkilidir. Dolayısıyla internet ile ilgili gelişim sürecinin kısaca incelenmesinde fayda görülmektedir.

Uğradığı program ve protokol değişiklikleri ile günümüzdeki halini alan internet ilk kez ARPANET olarak 1969 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde kullanılmıştır. Arpanet oluşumu ilk olarak araştırma merkezlerinin bilgi aktarımını sağlamak amacıyla *Advanced Research Projects Agency (İleri Düzey Araştırma Projeleri Kurumu)* tarafından kullanılmaya başlanmış ve daha sonra bu oluşuma ülkede bulunan diğer araştırma kurumları ve üniversiteler de dahil olmuştur (Taştan, 1998'den akt.: Araslı, 2011: 63). Kurulumundan itibaren geçen 20 yıl boyunca ARPANET, yoğun katılım ve kullanım talebini karşılayabilmiş ancak bu yoğun kullanım dolayısıyla bazı problemler ortaya çıkmıştır. Bu nedenle oluşum, ARPANET ve MILNET olarak 1989 yılında ikiye ayrılmıştır (Zinky, Vichniac ve Khanna, 1989: 221). Başlangıçta yalnızca birkaç bilgisayarı birbirine bağlayan bu oluşumun ikiye bölünmesi ile MILNET ordu tarafından ARPANET ise araştırmacılar tarafından kullanılmaya başlamıştır. (Levine ve Young, 2010: 15). World WideWeb'in ortaya çıkması ile internet kullanımı daha hızlı yaygınlaşmıştır. Başta kurum ve şirketlerin kullanımı ardından kişisel kullanımın artması ile internet, herkes tarafından kullanılabilir hale gelmiştir (Law, 2000: 66).

World WideWeb'in kurucularından biri olan Tim Berners-Lee, Mark Fischetti (2001) ile birlikte ortaya koyduğu eserinde, bu buluşun pek çok insanın katkısı sonucunda ve bir süreç sonucu meydana geldiğini bu nedenle bu icadı için bir "Eureka!" anının olmadığını belirtmektedir. Buradan yola çıkarak World Wide Web oluşumunu meydana getiren tek bir kişiden bahsetmenin mümkün olmadığı görülmektedir. Web 1.0'dan Web 4.0'a geçiş sürecine bakıldığında 1989 yılında tasarlanan Web 1.0 okumaya dayalı, yani tek yönlü bilgi akışını sağlayan bir teknoloji iken, Web 2.0 hem okumanın hem de yazmanın mümkün olduğu çift yönlü bilgi akışını sağlayan bir teknoloji olmuştur. Web 3.0 teknolojisi ise bilgisayarlar aracılığıyla iletişimin sağlanmasına, fotoğraf ve video gibi paylaşımların yapılmasına imkan vermiştir. Web 4.0'ın daha çok yapay zeka oluşumları üzerine yoğunlaşacağı düşünülmektedir (Aghaei vd., 2012). Sosyal medyanın ortaya çıkışı WEB 2.0'ın gelişmesiyle mümkün olmuştur (Barutçu ve Tomaş, 2013). WEB 2.0 ile internet ortamındaki bilgi aktarımı tek taraflı olmaktan çıkıp çift yönlü bir hal almıştır. Bu bağlamda bazı kaynaklar, sosyal medya yerine WEB 2.0 (Kaplan ve Haenlien, 2010: 60-62; Keskin ve Baş, 2015: 54) veya çevrimiçi sosyal ağ gibi terimlerle bu kavramı açıklamaktadır.

Günümüzde internet ve sosyal medya bireyler tarafından gündelik ihtiyaçlar dahil olmak üzere pek çok işlemde kullanılmaktadır. Bu kullanıma yönelik yapılan araştırmalara göre 2020 yılının ikinci çeyreğinde dünyada yaklaşık 4,8 milyar internet kullanıcısı bulunmaktayken, 2000-2020 yılları arasında internet kullanımındaki artış dünya çapında %1239 olarak gerçekleşmektedir (internetworldstats.com, 2020). Dünya genelinde sosyal medya kullanımı istatistikleri için "Global Digital Report 2019" incelendiğinde yaklaşık 3,5 milyar aktif sosyal medya kullanıcısı olduğu görülmektedir (Global Digital Report, 2019).

Sosyal medya, günümüz toplumları tarafından hayatın her alanında kullanılan, gündelik yaşamın neredeyse tamamıyla entegre olmuş bir kavram olarak göze çarpmaktadır. Covid-19 sonrası dönemin yeni normal olarak adlandırılmasıyla birlikte, bu küresel salgından önceki dönem de eski normal olarak tabir edilebilmektedir ki bu dönemlerde sosyal medya mecraları her gün iletişim ve alışveriş gibi amaçlarla kullanılmaya gelmiştir. Pandemiden önce de

hayatımızdaki önemi yadsınamaz konumda olan sosyal medya, özellikle pandemi dönemi boyunca toplumun eğitim gibi önemli bir ihtiyacını giderebilecek potansiyeli nedeniyle bu amaçla da yoğun şekilde kullanılmıştır. Bunun yanı sıra gerçek anlamda sosyal hayatın sınırlı bir süre için erişilemez olduğu durumda, sosyal medya insanların sosyalleşme ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri az sayıdaki alanlardan biri olarak göze çarpmış, atlatılan zor dönemlerde toplumların mental sağlığını koruma açısından büyük rol oynamıştır. Bu vesileyle sosyal medya kavramının önemi bir kez daha açıkça görülmüştür. Buradan hareketle, sosyal medya kavramı üzerine daha fazla inceleme, daha derinlemesine araştırma yapma gerekliliği de ortaya çıkmıştır.

Turizm sektörü de pek çok sektör gibi pandemi sürecinden olumsuz etkilenmiştir. Turizm hassas yapısı nedeniyle uluslararası konulardan veya krizlerden de diğer sektörlerle göre daha fazla etkilenebilen bir sektör olduğu söylenebilir. Dolayısıyla bu sektör için isabetli öngörüler ve geleceğe yönelik yatırımlar son derece önemlidir. Turizm sektörünün geleceğiyle ilgili en önemli konular arasında yakın gelecekte turizm sektörünün birer paydaşı, temsilcisi olacak turizm öğrencileri ile ilgili konular oldukça önemlidir. Buradan hareketle bu araştırma turizm öğrencilerinin sosyal medya kullanımındaki tercihleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Çalışmanın amacı, Turizm Fakültesi öğrencilerinin, akademik faaliyetler sırasında sosyal medya kullanımlarının akademik başarılarını etkileyip etkilemediğini belirlemektir. Elde edilen olumlu ya da olumsuz yönde etkiler üzerinden önerilerden bulunmak çalışmanın diğer bir amacıdır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sosyal medya içerisinde bulundurduğu özellikler sayesinde kullanıcılarına herhangi bir olay veya duruma aktif katılım sağlayabilme, etkileşimde bulunma ve eleştirel düşünceleri aktarabilme gibi imkanlar sunmaktadır. Sunduğu bu imkanlar sayesinde sosyal medya her yaş grubuna hitap etmekte, dolayısıyla öğrenciler tarafından da yoğun bir şekilde kullanılmaktadır ki bu durum, sosyal medya ve eğitim alanında çeşitli araştırmaların yapılmasına neden olmuştur (Davran, 2020). Sosyal medya üzerinde gerçekleştirilen araştırmaların şekillenmesindeki en büyük etmenlerden birinin sosyal medya platformlarının dünya nüfusunun çok büyük bir kısmı tarafından kabul görmesi ve kullanılması olduğu düşünülebilir. Bu bağlamda bazı büyük sosyal medya platformlarının tüm dünyada ve Türkiye'deki kullanıcı sayıları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Digital 2019 Turkey Verilerine Göre Türkiye'de En Yoğun Kullanılan Beş Sosyal Medya Platformunun Dünyadaki ve Türkiye'deki Kullanıcı Sayıları (* Yaklaşık Değer)

SosyalMedyaPlatformu	DünyadakiKullanıcıSayısı (Milyon)	Türkiye'dekiKullanıcıSayısı (Milyon)
Facebook	2271,00	43,00
Instagram	1000,00	38,00
Twitter	326,00	9,00
Snapchat	287,00	6,35
LinkedIn*	303,00	7,30

Kaynak: Global Digital Report 2019

Yoğun sosyal medya kullanımı öğrencilerin akademik hayatlarında olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Üniversite öğrencilerinin akademik davranışlarının sosyal medya kavramıyla ilişkisinin incelendiği bir çalışmada sosyal medya bağımlılık düzeyi yüksek öğrencilerin akademik erteleme düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu

değnilmiştir (Gür vd., 2018). Sosyal medya kullanımındaki bozuklukların yol açabildiği davranışlardan biri olan akademik erteleme konusunda lise düzeyinde yapılan bir çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Gürültü ve Deniz (2017) İstanbul ili Eyüp ilçesinde yer alan altı farklı lisede eğitim gören toplam 473 öğrenci ile gerçekleştirdikleri çalışmaları sonucunda, sosyal medyayı daha uzun süredir ve daha sık kullanan öğrencilerin akademik erteleme davranışları sergilemeye daha yatkın olduğundan bahsetmiştir. Yüksek ve orta öğretim öğrencilerine yönelik yapılan araştırmaların yanı sıra ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencileri üzerine gerçekleştirilen bir çalışmada Durdu (2019), öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyi ile akademik sorumluluk ve görevlerinden ayrılmalari/kaçmaları arasında pozitif bir ilişki olduğunu öne sürmüştür. Diğer bir çalışmada Gaziantep ilinde bulunan bir devlet ve bir vakıf üniversitesindeki lisans öğrencilerinin ders dışı internet kullanım alışkanlıklarının akademik güdülenme, siber aylaklık gibi kavramlarla olan ilişkileri incelenmiştir. Örneklemin toplam 443 lisans öğrencisinden oluşturulduğu bu araştırmada erkeklerin siber aylaklık eğilimlerinin kadınlara göre daha fazla olduğuna değnilmiş, erkeklerin akademik güdülenme düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir (Çok ve Kutlu, 2018). Gökdemir ve Uğur (2020) tarafından turizm eğitimi alan üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımının akademik güdülenme davranışları üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart ve Karabük Üniversitelerinin Turizm Fakültelerinde öğrenim gören toplam 227 öğrenciden veri toplanmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin en çok Instagram, en az Twitter sosyal medya mecralarını kullandıkları, sosyal medya kullanım düzeylerinin akademik güdülenme motivasyonları üzerinde olumsuz etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Bu iki araştırmanın sonucunu destekleyecek şekilde Demir ve Kutlu (2018) tarafından yapılan bir diğer araştırmada da ergenler tarafından gerçekleştirilen yoğun internet kullanımının akademik başarı ile negatif yönde, akademik erteleme davranışları ile pozitif yönde ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İnternet kullanımı ve gün boyu internete erişim imkanı günümüz üniversite öğrencileri için oldukça yüksek önem taşımaktadır. Bu konu üzerine yürütülen bir çalışmada üniversite öğrencilerinin internet alışkanlıkları araştırılmış, öğrencilerin geçici de olsa internet erişimi kısıtlamasına karşı güçlü duygusal tepkiler gösterdikleri görülmüştür (Vorderer, Krömer ve Schneider, 2016). Benzer bir durum sosyal medya kullanımı ve sosyal medyaya olan erişimde de görülebilmektedir. Öyle ki öğrencilerin sosyal medyayı sosyalleşme, akademik bilgi paylaşma, akademik veya sosyal tecrübelerini birbirlerine aktarma, sosyal ağlarını geliştirme gibi amaçlarla kullandığı görülmektedir (Hussain, 2012; Creighton vd., 2013). Söz konusu sosyal medya kullanımı belirli bir noktadan itibaren öğrenci için zararlı hale gelebilmektedir. Hawi ve Samaha (2017) üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeyini inceledikleri bir çalışmada sosyal medya bağımlılığının eğitim adına büyük bir sorun olmaya devam ettiğini, bu bağımlılığın seviyesine göre öğrencinin özgüven problemleri, hayat doyumu eksiklikleri gibi sorunlarla karşılaşabildiğine değnilmişlerdir. Öte yandan sosyal medya platformları öğrencilerin kullanım şekline göre akademik başarıyı arttırabilirken, yarattığı dikkat dağınıklığı ve zaman kaybı nedeniyle başarısızlığa da yol açabilmektedir (Creighton vd., 2013). Sosyal medya ve internetin öğrenciler tarafından tam zamanlı kullanımı aynı zamanda yoğun akıllı telefon kullanımı ve hatta akıllı telefon bağımlılığı anlamına da gelebilmektedir. Günümüz teknolojisi sayesinde sosyal medyaya tüm gün erişim sağlama imkanı veren akıllı telefonların kullanımı da oldukça önemlidir. Mobil sosyal medya kullanımı ve akademik performansın incelendiği bir çalışmada öğrencinin ders esnasında veya ders çalıştığı sırada akıllı telefon kullanması, öğrenciyi başarıdan uzaklaştırabilecek bir etmen olarak ifade edilmiştir (Giunchiglia vd., 2018). Bu çalışmada turizm öğrencilerinin sosyal medya kullanım bağımlılıklarının akademik

başarılarına etkisi ölçülmüştür. Elde edilen veriler ışığında öğrenci, akademisyen ve eğitim kurumlarına öneriler sunulmuştur.

YÖNTEM

Çalışmanın temel amacı sosyal medya kullanım bağımlılığının turizm fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde bir etkisi olup olmadığının belirlenmesidir. Sosyal medya kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde bir etkisi olabileceği düşüncesi eğitmenlerin ders esnasında öğrencilerin yoğun bir şekilde sosyal medya ve akıllı telefon kullanımını fark etmesi üzerine ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde görev yapan 4 öğretim elemanı ile odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiş, görüşmede öğretim elemanları öğrenciler tarafından sergilenen bilinçsiz ve yoğun sosyal medya kullanımı davranışından duydukları rahatsızlık ve endişeyi ortak bir dille ifade etmişlerdir. Öğretim elemanlarıyla yapılan görüşme sonrasında öğrencilerin sosyal medya kullanımlarının akademik başarılarına yönelik muhtemel etkilerinin araştırılması gerekliliği görülmüş ve araştırma deseni bu veriler ışığında oluşturulmuştur.

Araştırma evrenini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi'ne kayıtlı lisans öğrencileri oluşturmaktadır, örneklem ise 437 turizm fakültesi öğrencisinden oluşmaktadır. Örneklem oluşturulurken kolayda örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Kolayda örnekleme araştırmacıya hızlı bir şekilde ve düşük maliyetle veri toplama gibi imkanlar sağlamaktadır. Bu örnekleme yönteminde birim seçimi araştırmacının inisiyatifindedir ve araştırmacı uygun gördüğü kişilere anket doldurmasını teklif eder (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2012).

Dokuz soruluk anket formu, van den Eijndenv.d. (2016) tarafından geliştirilen “Social Media Disorder Scale – Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu” isimli ölçekten Sarıçam ve Adam Karduz'un (2018) Türk kültürüne uyarladıkları çalışmadan yararlanılarak, ayrıca araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgileri ölçmeye yönelik 7 ifadeden oluşan soruların birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Ankette toplam 16 ifade yer almaktadır. Anket formları, katılımcılara online ortamda oluşturulan anket linkinin öğrenci sosyal medya platformlarında paylaşılması yoluyla ulaştırılmış, linkin paylaşıldığı platformlardaki öğrencilerin anket formunu doldurmaları ile araştırma verileri elde edilmiştir. Veri toplama işlemi 1 Mart 2019 – 1 Mayıs 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların anket formlarını anlayarak ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

Sosyal medya ve eğitim kavramlarıyla ilgili alan yazında yapılan araştırmalar sonucunda bu iki kavram arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalara rastlanmıştır. Bu çalışmalarda, sosyal medyanın, öğrencilerin eğitimleri veya sosyal yaşamları üzerinde olumlu – olumsuz etkilerinin tespit edildiği görülmüştür (Alican ve Saban, 2013: 12-13; Sabimbona, 2013: 47-48-49; Tanrıverdi ve Sağır, 2014: 806-807). Bu bağlamda turizm öğrencilerinin sosyal medya kullanımlarına dair bilgi elde edebilmek ve sosyal medya-akademik başarı ilişkisinin turizm öğrencileri boyutunda incelenmesi açısından araştırmanın hipotezi oluşturulmuştur.

H₁: *Sosyal medya kullanımının turizm öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır.*

Elde edilen verilerden çıkacak sonuçların, turizm öğrencilerinin eğitiminde başta öz farkındalık yaratma anlamında kendilerine sonra ise akademisyenler ve yükseköğretim kurumlarına katkı sağlamak anlamında önemli olduğu düşünülmektedir.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen veriler analizlere tabii tutulmuş ve elde edilen bulgular bu bölümde raporlanmıştır. Bu bölümde verilere frekans, normal dağılım, açıklayıcı faktör analizi ve fark analizleri uygulanmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	%	Bölüm	Frekans	%
Kadın	195	44,6	Turizm İşletmeciliği	165	37,8
Erkek	242	55,4	Seyahat İşl. ve Tur. Reh.	272	62,2
Sınıf	Frekans	%	Uzatma Durumu	Frekans	%
1. Sınıf	66	15,1	Evet	91	20,8
2. Sınıf	116	26,5	Hayır	346	79,2
3. Sınıf	105	24,1			
4. Sınıf	150	34,3			

Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında öğrencilerin %44,6'sının kadın, %55,4'ünün erkek olduğu görülmektedir. Katılımcılar arasında 272 (%62,2) Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği bölümü öğrencisi, 165 (%37,8) Turizm İşletmeciliği bölümü öğrencisi bulunmaktadır. Toplam 437 katılımcı içerisinde 66 1. sınıf öğrencisi, 116 2. sınıf öğrencisi, 105 3. sınıf öğrencisi ve 150 4. sınıf öğrencisi bulunmaktadır. Öğrencilerin 91'i (%20,8) toplam eğitim süresini en az bir dönem uzatmış, 346'sı (%79,2) toplam eğitim süresini uzatmamıştır.

Tablo 3. Katılımcıların Sosyal Medya Platformu Kullanımları

Facebook	Frekans	%	Instagram	Frekans	%
Evet	280	64,1	Evet	402	92,0
Hayır	157	35,9	Hayır	35	8,0
Twitter	Frekans	%	Whatsapp	Frekans	%
Evet	217	49,7	Evet	406	92,9
Hayır	220	50,3	Hayır	31	7,1
Youtube	Frekans	%			
Evet	370	84,7			
Hayır	67	15,3			

Öğrencilerin sosyal medya kullanımlarını ölçmeye yönelik sunulan ifadede yer verilen 5 sosyal medya platformundan Whatsapp 406, Instagram 402, Youtube ise 370, Facebook 280 ve Twitter 217 öğrenci tarafından kullanılmaktadır. Bu bağlamda Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri arasında en fazla kullanılan sosyal medya platformlarının Whatsapp ve Instagram, en az kullanılan platformun ise Twitter olduğu görülmektedir. Buradan hareketle öğrencilerle whatsapp ve Instagram platformları üzerinden daha yüksek oranda iletişime geçilebileceği sonucu çıkartılabilir. Pandemi sürecinde birçok eğitim kurumu çevrimiçi ders vermek zorunda olduğu için bu platformların canlı yayın imkanları dersleri yürütme anlamında eğitim kurumları ve öğretim elemanları tarafından aktif olarak kullanılabilir.

Tablo 4. Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Ölçeği'ne İlişkin Betimleyici İstatistikler

	Min	Max	Ortalama	Standard Hata
Ders esnasında sosyal medyayı kullanma isteğim oluyor.	1,00	5,00	2,62	1,22
Sosyal medyada daha fazla zaman geçirme isteği, derse katılımıma engel oluyor.	1,00	5,00	3,15	1,27
Derslerde sosyal medyayı kullanmadığımda kendimi kötü hissediyorum.	1,00	5,00	3,53	1,28
Derslerimde daha fazla başarılı olabilmek için, sosyal medyayı daha az kullanmam gerektiğini düşünüyorum.	1,00	5,00	2,70	1,29
Sosyal medyayı kullanma isteği derslerimi ihmal etmeme sebep oluyor.	1,00	5,00	3,17	1,31
Sosyal medyayı sürekli kullanma ihtiyacı ailem ile tartışmama neden oldu.	1,00	5,00	3,97	1,24
Sosyal medyada harcadığım süre hakkında anne-babama ve arkadaşlarıma yalan söyledim.	1,00	5,00	4,16	1,21
Derslerle ilgili yaşadığım olumsuz duygulardan kaçmak için sosyal medyayı kullandığım oldu.	1,00	5,00	3,12	1,37
Sosyal medya ve cep telefonu kullanımı sebebiyle dersi veren öğretim üyesi ile bir tartışma yaşadım.	1,00	5,00	4,07	1,33

Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Ölçeği'ne yönelik betimleyici istatistikler Tablo 4'te verilmektedir. Bu bağlamda en yüksek aritmetik ortalamaya sahip değerler de 4,16 ile **“Sosyal medyada harcadığım süre hakkında anne-babama ve arkadaşlarıma yalan söyledim.”**, 4,07 ile **“Sosyal medya ve cep telefonu kullanımı sebebiyle dersi veren öğretim üyesi ile bir tartışma yaşadım.”** ve 3,97 ile **“Sosyal medyayı sürekli kullanma ihtiyacı ailem ile tartışmama neden oldu.”** olarak göze çarpmaktadır. En düşük aritmetik ortalamaya sahip ifade ise 2,62 ile **“Ders esnasında sosyal medyayı kullanma isteğim oluyor.”** olarak görülmektedir. Bu bulgu çalışma deseni oluşturulurken yapılan odak görüşme bulgularını destekler niteliktedir. Odak grup görüşmesinde öğretim elemanları, öğrencilerin derslerde bilişim teknolojisi cihazlarını ve sosyal medyayı yoğun bir şekilde kullandıklarını gözlemlediklerini belirtmişlerdi.

Normal Dağılım Analizleri

Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Ölçeği'ne uygulanan normallik testleri sonucunda ölçeğin basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1,5 ile -1,5 aralığında olduğu görülmüştür. Bu değerlerin +1,5 ile -1,5 değer aralığında olması durumunda verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilir (TabachnickveFidell, 2013). Bu bulguya dayanarak araştırmada açıklayıcı faktör analizine geçilmiştir.

Açıklayıcı Faktör Analizine (AFA) Yönelik Bulgular

Faktör analizi ilişkisi bulunan değişkenlerin bir araya getirilerek kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler bulunması, yeni faktörler elde edilmesi işlemidir (Büyüköztürk, 2002: 472). Buradan hareketle faktör analizinin, analize tabii tutulan değişkenlerin birbirleriyle ilişkilerini inceleyerek, daha zor gözlemlenebilen ve birlikte tutarlılık gösteren alt boyutları ortaya çıkarmak için yapıldığı söylenebilmektedir. Bu bağlamda sosyal medya kullanım bozukluğu ölçeği (SMKBÖ) içerisinde kalmış gizli boyutların ortaya çıkarılması adına Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılması uygun görülmüştür. Bu bağlamda SMKBÖ üzerinde uygulanan Açıklayıcı Faktör Analizi bulguları Tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5. SMKBO İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi

	SMKBÖ (Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Ölçeği)	Faktör Yükleri	Varyans (%)	Cronbach's Alpha Katsayısı
Boyut 1.	Problemlili Kullanım			
SMKBÖ7	Sosyal medyada harcadığım süre hakkında anne-babama veya arkadaşlarıma yalan söyledim.	,855	29,427	,766
SMKBÖ9	Sosyal medya ve cep telefonu kullanımı sebebiyle dersi veren öğretim üyesi ile bir tartışma yaşadım.	,809		
SMKBÖ6	Sosyal medyayı sürekli kullanma ihtiyacı ailem ile tartışmama neden oldu.	,782		
SMKBÖ3	Derslerde sosyal medyayı kullanamadığımda kendimi kötü hissediyorum.	,549		
SMKBÖ8	Derslerle ilgili yaşadığım olumsuz duygulardan kaçmak için sosyal medyayı kullandığım oldu.	,450		
Boyut 2.	Bilinç			
SMKBÖ4	Derslerimde daha fazla başarılı olabilmek için sosyal medyayı daha az kullandığımı düşünüyorum.	,890	18,771	,679
SMKBÖ5	Sosyal medyayı kullanma isteği derslerimi ihmal etmeme sebep olur	,780		
Boyut 3.	Dikkat Dağınıklığı			
SMKBÖ1	Ders esnasında sosyal medyayı kullanma isteğim oluyor.	,864	17,846	,578
SMKBÖ2	Sosyal medyada daha fazla zaman geçirme isteği, derse katılımıma engel oluyor.	,684		
Güvenirlilik Analizi: ,767 Toplam Varyans: %66,044 KMO Uygunluk Ölçütü: 0,776Barlett Küresellik Testi χ^2:1129,493p: 0,000				

Tablo 5'te yer alan bilgilere göre Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda katılımcıların ölçeği 3 farklı alt boyutta algıladığı görülmüştür. Bu boyutlar sırasıyla **Problemlili Kullanım**, **Bilinç** ve **Dikkat Dağınıklığı** olarak verilmiştir. Ölçeğin açıklanan varyans yüzdesi %66,044 olarak hesaplanmıştır. 1. ve 2. boyutların Cronbach's Alpha katsayıları 0,60 düzeyinin üzerindeyken 3. boyut için bu değer ,578 seviyesinde kalmıştır. Bunun bir nedeni olarak 3. boyutun sadece iki ifadeden meydana gelmiş olması düşünülebilir.

Sosyal Medya Kullanımının Akademik Başarı Üzerindeki Etkisini Ölçmeye Yönelik Regresyon Analizi

Araştırmada sosyal medya kullanımının akademik başarı üzerindeki etkisini ölçmek için Basit Doğrusal Regresyon yöntemi kullanılmıştır. Regresyon analizine ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6. Sosyal Medya Kullanımının Akademik Başarı Üzerindeki Etkisini Ölçmeye Yönelik Regresyon Analizi

Prediktör	β	Standard Hata	Beta	t	p	R	R Square	Sig
Sabit	1,955	,116	-	16,824	,000	-	-	-
Sosyal Medya Kullanımı	,097	,033	,138	2,899	,004	,138	,019	,004

Tablo 6’da yer alan veriye göre sosyal medya kullanımı akademik başarı üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkiye sahiptir. Bu bağlamda **“H₁: Sosyal medya kullanımının turizm öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır.”** hipotezi kabul edilmiştir. Bu bulgu bize, sosyal medya kullanımının turizm eğitimi alan öğrencileri akademik anlamda motive ettiğini göstermektedir. Bu bulgudan hareketle, akademisyenlerin eğitimde öğrencilere ulaşma noktasında sosyal medyayı daha efektif bir şekilde kullanmaları gerektiği söylenebilir.

Fark Analizleri

Bu bölümde akademik başarı düzeyi, cinsiyet, bölüm ve sınıf gibi değişkenlere yönelik fark analizleri yapılmıştır. İlgili farklara yönelik bulguların elde edilmesi aşamasında veri setine T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 7. Akademik Başarı Düzeyi ve Cinsiyet Karşılaştırması

	Gruplar	N	\bar{X}	Standard Sapma	t	df	p
Akademik Başarı Düzeyi	Kadın	195	2,33	,555	1,738	433	,083
	Erkek	240	2,24	,515			

Tablo 7’de akademik başarı düzeyi ve cinsiyet karşılaştırmasına ilişkin bulgular verilmektedir. Tablodaki veriler doğrultusunda akademik başarı düzeyinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği (p=,083) sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 8. Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu ve Cinsiyet Karşılaştırması

	Gruplar	N	\bar{X}	Standard Sapma	t	df	p
Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu	Kadın	195	3,48	,74510	2,253	419	,025
	Erkek	240	3,31	,76516			

Tablo 8’deki bilgilere göre sosyal medya kullanım bozukluğu düzeyi cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir (p=,025). Bu bağlamda kadın öğrencilerin sosyal medya kullanım bozukluğu düzeyinin erkek öğrencilerden yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun nedenleri arasında toplumsal baskıdan kaynaklı kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre dijital alanlarda daha rahat sosyalleşmesi gösterilebilir.

Tablo 9. Akademik Başarı Düzeyi ve Bölüm Karşılaştırması

	Gruplar	N	\bar{X}	Standard Sapma	t	df	p
Akademik Başarı Düzeyi	Turizm İşletmeciliği	165	2,28	,470	,031	432	,975
	Seyahatİşl. ve Tur. Reh.	269	2,28	,572			

Öğrencilerin eğitim gördükleri bölümlere göre gerçekleştirilen akademik başarı düzeyi karşılaştırmasına yönelik bulgular Tablo 9’da yer almaktadır. Tablo 9’daki bilgilere göre iki bölümde eğitim gören öğrencilerin akademik başarı düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir (p=,975).

Tablo 10. Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu ve Bölüm Karşılaştırması

	Gruplar	N	\bar{X}	Standard Sapma	t	df	p
Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu	Turizm İşletmeciliği	165	3,3125	,75912	-1,675	434	,095
	Seyahat İşl. ve Tur. Reh.	269	3,4379	,75780			

İki farklı bölümde eğitim gören öğrencilerin sosyal medya kullanım bozukluğu düzeyleri arasındaki farklılığa ilişkin veriler Tablo 10’da verilmektedir. Bu bağlamda bölümler arasında sosyal medya kullanım bozukluğu düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p=,095$).

Tablo 11. Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu ve Sınıf Karşılaştırması

Betimsel İstatistikler				ANOVA					
Grup	N	\bar{X}	SS		KT	df	KO	F	p
1. Sınıf	66	3,4293	,81531	G. Arası	1,145	3	,382		
2. Sınıf	117	3,3732	,73173	G. İçi	250,545	433	,579	,660	,577
3. Sınıf	104	3,4669	,78191	Toplam	251,690	436			
4. Sınıf	150	3,3385	,74300		Levene	df1	df2	sig	
Toplam	437	3,3921	,75978		,594	3	433	,619	

Farklı sınıf seviyelerindeki öğrencilerin sosyal medya kullanım bozukluğu düzeylerine yönelik bilgiler Tablo 11’de verilmektedir. Tablo 11’deki bilgilere göre sosyal medya kullanım bozukluğu düzeyinde sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,577$).

Tablo 12. Akademik Başarı Düzeyi ve Sınıf Karşılaştırması

Betimsel İstatistikler				ANOVA					
Grup	N	\bar{X}	SS		KT	df	KO	F	p
1.Sınıf	66	2,17	,473	G. Arası	20,755	3	6,918		
2. Sınıf	117	1,98	,497	G. İçi	103,315	431	,240	28,861	,000
3. Sınıf	104	2,35	,502	Toplam	124,069	434			
4. Sınıf	150	2,52	,482		Levene	df1	df2	sig	
Toplam	437	2,28	,535		,437	3	431	,727	

Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ve sınıf düzeyleri arasındaki karşılaştırmaya ilişkin bilgiler Tablo 12’de gösterilmektedir. Tablodaki bilgiler doğrultusunda akademik başarı

düzeylerinin sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p=,000$). Bu bağlama farkın hangi bölümler arasında olduğunu anlamak için ilgili verilere Post-Hoc testleri uygulanmıştır.

Tablo 13. Akademik Başarı Düzeyi ve Sınıf Karşılaştırması Post-Hoc Analiz

Bölüm (i)	Bölüm (j)	Ortalama Farklılık (i-j)	Standart Sapma	Sig
1. Sınıf	2. Sınıf	,196	,076	,049
	3. Sınıf	-,173	,077	,117
	4. Sınıf	-,350	,073	,000
2. Sınıf	1. Sınıf	-,196	,076	,049
	3. Sınıf	-,369	,066	,000
	4. Sınıf	-,547	,061	,000
3. Sınıf	1. Sınıf	,173	,117	,117
	2. Sınıf	,369	,000	,000
	4. Sınıf	-,178	,024	,024
4. Sınıf	1. Sınıf	,350	,000	,000
	2. Sınıf	,547	,000	,000
	3. Sınıf	,178	,024	,024

Tablo 13'teki veriler doğrultusunda 4. sınıftaki öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile 1. ($p=,000$), 2. ($p=,000$) ve 3. sınıftaki ($p=,024$) öğrencilerin akademik başarı düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu bağlamda 4. sınıftaki öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin diğer sınıf seviyelerindeki öğrencilerden yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonucun nedeni 4. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre iş yaşamı kaygısı sebebiyle eğitimini daha ciddiye alıyor olması gösterilebilir. Ayrıca 2. Sınıf sonunda ancak 1,80 not ortalamasını geçebilen öğrencilerin 3. ve 4. Sınıfa geçebilmeleri, başarılı öğrencilerin bu sınıflarda geçebilmesine olanak sağlaması da diğer bir neden olarak gösterilebilir. Ek olarak 2. sınıftaki öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile 1. ($p=,049$), 3. ($p=,000$) ve 4. sınıftaki ($p=,000$) öğrencilerin akademik başarı düzeyleri arasında da istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 2. sınıftaki öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin de diğer sınıflara göre daha düşük olduğu gözlemlenebilmektedir. Bu sonucun nedenleri arasında ise üniversite hayatına başlamanın rahatlık ve rehabeti içerisinde 1. Sınıf eğitimini önemsemeyen öğrencilerin 1. sınıf not ortalamalarının 2. Sınıfa geçtiklerinde transkriptine yansımaları gösterilebilir. Ayrıca 1,80 not ortalamasını geçemeyen öğrencilerin 2. Sınıfta yığılması da bu durumun nedenleri arasındadır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde eğitim gören üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımları ve bu kullanımın öğrencilerin akademik

başarı düzeylerine etkisi incelenmiştir. Araştırmada öncelikle öğrenciler arasında hangi sosyal medya platformlarının daha popüler olduğu anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda elde edilen verilere göre öğrencilerin en fazla kullandıkları platformların Whatsapp ve Instagram, en az kullandıkları platformun ise Twitter olduğu görülmüştür. Bu veri ışığında öğrencilerin kolayca haberleşebildikleri ve görsel paylaşımı kolay yapabildikleri sosyal medya mecralarını daha yoğun kullandıkları yorumu yapılabilir.

Özellikle Covid-19 salgın süreci ve beraberinde süregelen önlemler nedeniyle eğitim faaliyetlerinin büyük bir kısmının uzaktan eğitim prensibine dönmesi sonucu öğrenciler arasında internet erişiminin öneminin daha da arttığı düşünülebilir. Öyle ki uzaktan eğitim esnasında öğrencilerin ve öğretmenlerin internet bağlantılarının hız seviyeleri, kullanılan teknolojik ekipmanların yeterlilik derecesi gibi etmenlerin eğitimin kalitesini belirlediği düşünüldüğünde eğitim süreci kapsamında yeni sorunlarla karşılaşılabilenekte, dolayısıyla bu konular üzerine yeni araştırmalar yapma gerekliliği görülebilmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre sosyal medya kullanımının turizm öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile istatistiksel açıdan anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Bu bulguya göre öğrencilerin sosyal medya platformları aracılığıyla daha kolay ve etkili öğrenim gerçekleştirdiği sonucuna ulaşılabılır. Ayrıca turizm eğitimi alan öğrencilerin daha bilinçli sosyal medya kullanımı gerçekleştirdikleri söylenebilir. Literatürde sosyal medya araçlarının öğrenciler tarafından bilinçli kullanımı söz konusu olduğunda akademik başarı ve sosyal hayata olumlu etkiler yansıtılabileceğine dair çalışmalar mevcuttur (Hussain, 2012; Creighton vd., 2013). Kumcağız ve arkadaşları (2019) ergenler üzerine yaptıkları çalışmada benzer olumlu etkilerin olabileceğini ileri sürmüşlerdir. Buna karşın bazı araştırmacılar da öğrencilerde sosyal medya kullanımının olumsuz etkilerinin olumlu etkilerden daha fazla olduğunu savunmuşlardır (Creighton vd., 2013; Giunchiglia vd., 2018). Bu araştırmanın sonucu olarak sosyal medya kullanımı ve akademik başarı düzeyi arasındaki pozitif yönlü ilişki Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin sosyal medya platformlarını bilinçli bir şekilde kullandığını göstermekte, öğrencilerin genel olarak sosyal medyanın başarıyı olumsuz etkileyebilecek sakıncalı yönlerinden kaçındığını düşündürmektedir. Bu durumda öğrencilerin sosyal medya kullanımlarını kısıtlamak veya sosyal medyanın sakıncalarını anlatmak yersiz olacaktır. Aksine yoğun sosyal medya kullanımı ve yüksek akademik performansın birlikte mümkün olabileceği görülmekle birlikte, sosyal medyanın eğitim sürecinde daha etkili kullanılmasına ilişkin yeni girişimlerde bulunulmalı ve bu bilinçli kullanım teşvik edilmelidir. Araştırmanın bir diğer sonucu olarak öğrencilerin SMKBÖ ile ilgili verdikleri cevaplar dikkat çekicidir. SMKBÖ ifadelerine verilen yanıtların aritmetik ortalamaları alındığında en yüksek ortalamalara sahip ifadeler;

- “Sosyal medyada harcadığım süre hakkında anne-babama ve arkadaşlarıma yalan söyledim.”,
- “Sosyal medya ve cep telefonu kullanımı sebebiyle dersi veren öğretim üyesi ile bir tartışma yaşadım.”,
- “Sosyal medyayı sürekli kullanma ihtiyacı ailem ile tartışmama neden oldu.” şeklinde sıralanmaktadır.

Bu noktada bilinçli kullanım söz konusu olsa dahi sosyal medyanın sosyal hayat ve akademik performansına bazı yansımaları olduğunu gözden kaçırmamak gerekmektedir. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımının sürekli takip edilmesi gereken hassas bir konu olduğu düşünülebilir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Ölçeği'ni Sarıçam ve Adam Karduz'un (2018) çalışmasındaki tek boyut yerine *Problemlili Kullanım, Bilinç ve Dikkat Dağılıklığı* olarak üç farklı boyutta algılanması da araştırmanın diğer sonuçları arasındadır. Bunun nedeni olarak iki çalışmadaki örneklem grubunun yaş ve yaşam biçimi farklılıkları gösterilebilir.

Araştırma sonuçlarına göre akademik başarı düzeyi ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Nitekim sosyal medya kullanım bozukluğu düzeyi ve cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiş, kadın öğrencilerin sosyal medya kullanım bozukluğu seviyesinin erkek öğrencilerden anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alnjadat vd. (2019) yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin sosyal medya bağımlılığına daha yatkın olduklarına değinmiş, buna rağmen kadın öğrencilerin sosyal medya kullanım bozukluğundan daha çok etkilenebildiklerinden bahsetmiştir. Buradan hareketle sosyal medya kullanımının muhtemel etkilerinin kültürden kültüre değişebileceği düşünülebilmektedir.

Araştırma sonuçları ışığında öğrenciler, öğretmenler, araştırmacılar ve eğitim kurumları yöneticilerine yönelik bazı öneriler geliştirilmiştir. Öğrencilerin sosyal medyayı bilinçli bir şekilde ve aşırıya kaçmadan kullanmaları hem eğitim hayatları hem de sosyal hayatları için uygun olacaktır. Özellikle pandemi sürecinde fiziki ortamların riskli olduğu düşünülürse, dijital bilgi kaynaklarına ulaşmada sosyal medya mecralarını kullanmaları da hem sağlık hem zaman açısından kendilerine yarar sağlayacaktır. Bilindiği üzere günümüzde her ticari ve kütüphane, üniversite, müzeler dahil olmak üzere birçok tüzel kişiliğin, sosyal medya mecralarında hesapları bulunmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin de bilgi paylaştıkları sosyal medya hesapları da bulunmaktadır. Bu hesapların bilinçli bir şekilde takibi öğrencilere fayda sağlayacaktır.

Eğitmenlerin üniversite eğitiminde öğrencilerin sosyal medya kullanımını bilinçli hale getirmek adına sosyal medyanın kariyer fırsatları, akademik bilgi paylaşımı gibi etkin kullanımını konu edinen, bu yönde kullanımı teşvik edici dersler verilmeleri daha faydalı bir yöntem olacaktır. Bu anlamda öğretmenlerin sosyal medya kullanmaları ve öğrencilerle eğitim ile ilgili bilgiler paylaşabilecekleri sosyal medya hesapları daha faydalı olacaktır.

Eğitim kurumları yöneticilerinin, günümüz üniversite öğrencileri tarafından internet erişimi ve sosyal medya platformlarının birer araç olarak değil, iletişim ve etkileşim için bir ihtiyaç olarak algılandığını gözden kaçırmamalıdır. Bu anlamda eğitim kurumları resmi sosyal medya hesapları ile mutlaka bu mecralarda aktif bir şekilde yer almalıdırlar. Ayrıca eğitimin tüm kademelerindeki öğretmenlerin görevlerine uygun şekilde internet ve sosyal medya konusundaki öz yeterlilikleri ölçülmeli, öğretmenler ders esnasında bu araçları etkin biçimde kullanmaya teşvik edilmelidir.

Araştırmacıların, bu araştırmanın konusu olan sosyal medyanın akademik başarıya etkisini ölçer çalışmaları artırması ve farklı üniversitelere uygulamaları alan yazın için faydalı olacaktır. Ayrıca, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve söz konusu kullanımın akademik ve sosyal hayata etkisi belirli aralıklarla incelenmelidir.

KAYNAKÇA

Alican, C. & Saban, A. (2013). Ortaokul ve lise de öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumları: Ürgüp örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(35), 1-14.

- Alnjadat, R., Hmaid, M. M., Samha, T. E., Kilani, M. M.&Hasswan, A. M. (2019). Gender variations in social media usage and academic performance among the students of University of Sharjah. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 14(4), 390-394.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S.&Yıldırım, E. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı (7. Baskı)*. İstanbul: Sakarya Kitabevi
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 8(4), 470-483.
- Creighton, J. L., Foster, J. W., Klingsmith, L. & Withey, D. K. (2013). I just look it up: Undergraduate student perception of social media use in their academic success. *The Journal of Social Media in Society*, 2(2).
- Çok., R. & Kutlu, M. (2018). Üniversite Öğrencilerin Ders Esnasında Ders Dışı İnternet Kullanım Davranışları ile Akademik Güdülenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *The Journal Of International Lingual Social And Educational Sciences*, 4(1), 1-21.
- Davran, İ. (2020). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Tutumlarının Akademik Güdülenmeye Etkisi*. İstanbul: Hiperyayın, 2020.
- Demir, Y. & Kutlu, M. (2018). The Relationship among Internet Addiction, Academic Motivation, Academic Procrastination and School Attachment in Adolescents, *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(5), 315-332
- Durdu, A. (2019). Ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi.
- Global Digital Report 2019 (2019) Hootsuite, WeAreSocial. Global Digital Report (2019) <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019>, Erişim Tarihi: 26.12.2019
- Giunchiglia, F., Zeni, M., Gobbi, E., Bignotti, E., & Bison, I. (2018). Mobile social media usage and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 82, 177-185.
- Gür, S. H., Bakırcı, Ö., Karabaş, B. N., Bayoğlu, F. & Atli, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığının Akademik Erteleme Davranışları Üzerindeki Etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 68-77.
- Gürültü, E. & Deniz, L. (2017). Lise öğrencilerinin akademik erteleme davranışları ve sosyal medya kullanımları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 772-788.
- Gökdemir, S. & Uğur, İ. (2020). Sosyal Medya Kullanımının Akademik Güdülenme Davranışı Üzerine Etkisi: Turizm Eğitimi Alan Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(3), 2110-2131.
- Hawi, N. S., & Samaha, M. (2017). The relations among social media addiction, self-esteem, and life satisfaction in university students. *Social Science Computer Review*, 35(5), 576-586.
- Hussain, I. (2012). A study to evaluate the social media trends among university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 64, 639-645.

- Internetworldstats.com (2020). Internet Usage Statistics, The Internet Big Picture: World Internet Users and 2020 Population Stats. <https://www.internetworldstats.com/stats.htm>, Erişim Tarihi: 22.09.2020
- Kumcağız, H., Özdemir, T. Y. & Demir, Y. (2019). Ergenlerde Sosyal Medya Kullanımının Akademik Başarı ve Arkadaşlık İlişkilerine Etkisi. *International Journal of Social Science Research*, 8(2), 1-17.
- Sabimbona, S. (2013). Sosyal Ağların Öğrenme Aracı Olarak Değerlendirilmesi: Burundi ve Türkiye Karşılaştırması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sarıçam, H. & Adam Karduz, F. (2018). Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 9(2), 116-135. doi: 10.21031/epod.335607
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2013) *Using Multivariate Statistics (sixth ed.)*, Pearson Publications, Boston.
- Tanrıverdi, H. & Sağır, S. (2014). Lise Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarının Ve Sosyal Ağları Benimseme Düzeylerinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 775-822.
- Vorderer, P., Krömer, N. & Schneider, F. M. (2016). Permanently online—Permanently connected: Explorations into university students' use of social media and mobile smart devices. *Computers in Human Behavior*, 63, 694-703.